

Бердянський державний педагогічний
університет

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

**НОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРИ
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ**

15 листопада 2024 року

Міністерство освіти і науки України

Бердянський державний педагогічний університет

Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

**НОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ

***Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції***

15 листопада 2024 року

Друкується за рішенням вченої ради Бердянського державного педагогічного університету. Протокол № 5 від 28.11.2024 р.

Редакційна колегія:

ЛЕСИК Анжеліка – кандидатка педагогічних наук, доцентка, декан факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету;

ЧЕМОНИНА Лада – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Нові педагогічні виміри професійного розвитку майбутніх учителів: сучасні реалії та виклики: матер. Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (15 листопада 2024 р., Бердянський державний педагогічний університет) / за ред. доц. А. Лесик, доц. Л. Чемоніної. Запоріжжя, 2024. 444 с.

ЗМІСТ

Секція 1. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ТИМЧАСОВОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ

- 1. БОРОДІН Олексій, КРИЖКО Василь.** Управлінські технології ресурсів гібридної освіти.....12
- 2. ВЕРЬОВКА Наталя, ФЕДОРИК Вікторія.** Особливості лідерської ідентичності вимушених педагогів-переселенок зрілого віку в умовах невизначеності.....17
- 3. ВОЙТКО Єва, ФЕДОРИК Вікторія.** Особливості самоусвідомлення жінок-педагогів зрілого віку.....23
- 4. ІВАНІСОВА Вікторія.** Особливості навчання іноземної мови учнів з кліповим мисленням.....28
- 5. СЕРГІЄНКО Наталія, БУТКОВА Ольга.** Організація гурткової роботи з предмету «Технології» в умовах дистанційного навчання (з досвіду роботи).....31
- 6. ЧЕМОНИНА Лада.** Особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до впровадження соціально-емоційного навчання.....36
- 7. ЯКОВЕНКО Георгій.** Особливості управлінської підготовки майбутніх магістрів освіти у Донбаському державному педагогічному університеті.....39

Секція 2. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ:ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

- 1. КОРОБОВ Михайло.** Фасилітаційна діяльність як важливий складник зміни акцентів у підготовці майбутніх педагогів в умовах воєнного стану.....45
- 2. КОРОБОВА Ольга.** Фасилітаційна діяльність керівника ЗЗСО в умовах воєнного стану.....48
- 3. МАЧИНСЬКА Наталія.** Формування готовності у майбутніх педагогів до використання інновацій у професійній діяльності.....52
- 4. МУХІНА Тетяна.** Креативність як ключова компетентність XXI століття: роль STEM-освіти для її розвитку.....56

- 5. ПОПОВА Ольга.** Інтерактивні методи навчання як засіб удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.....61
- 6. РУДЧИК Ольга.** Інтеграція цифрових технологій у систему вищої освіти: виклики та перспективи.....67

***Секція 3. ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ В ПЕРІОД ВІЙНИ: ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ТА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР***

- 1. ГОГОЦ Дарина.** Застосування вправ з підвищення психологічної стійкості молодших школярів на уроках української мови.....71
- 2. ГОРБАНЬ Катерина, НЕДЗВЕДОВСЬКА Ольга.** Формування читацької компетентності учнів початкових класів.....77
- 3. ГРУНТКІВСЬКИЙ Анатолій, НЕДЗВЕДОВСЬКА Ольга.** Психолого-педагогічні аспекти формування громадянської компетентності учнів початкових класів.....81
- 4. ЗАВГОРОДНЯ Наталя.** Впровадження соціально-емоційного навчання в освітній процес з англійської мови в закладах передвищої фахової освіти.....84
- 5. КОЧЕРГА Євгенія.** Можливості використання арттерапевтичних вправ для психологічної підтримки майбутніх вчителів початкових класів.....89
- 6. МЕЛЬНИК Ольга, НЕДЗВЕДОВСЬКА Ольга.** Технології формування громадянської компетентності в контексті забезпечення психологічного здоров'я учнів початкових класів.....93
- 7. НЕКІГА Лариса.** Літературна терапія як інструмент подолання психологічних травм учнівства під час війни.....99
- 8. САПРАНКОВА Катерина, КРЮЧКОВА Юлія.** Психологічна характеристика агресивної поведінки молодших школярів: умови і фактори виникнення.....104
- 9. СПІВАК Любов, РОМАНОВА Оксана.** Розвиток резильєнтності майбутніх і працюючих вчителів початкових класів в умовах воєнного стану.....109
- 10. СТРІЛЬЧУК Оксана.** Позашкільне навчання як спосіб подолання освітніх втрат.....112
- 11. ЧЕРЕЗОВА Ірина.** Особливості психологічного прийняття батьками дітей з особливими потребами.....118

**Секція 4. РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В
УМОВАХ ЗМІНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ**

1.БОРШОШ Євгенія, ВАСЬКІВ Сільвія. Соціальні зміни та їхній вплив на дитину.....	125
2.БУБЛІКОВА Софія, ПЕТРИК Крістіна. Технологія портфоліо у початковій школі як інструмент формування самостійності та саморозвитку учнів.....	130
3.ГОЛОВАТА Ксенія, РУДЧИК Ольга. Гейміфікація навчання: ігри та ігрові елементи на уроках курсу «Я досліджую світ».....	135
4.ГОЛУБОВСЬКА Ірина, ПІДГУРСЬКА Валентина. Зарубіжна літературна казка як засіб міжкультурного виховання молодших школярів.....	138
5.ГОРЯНІНА Вероніка, КОВАЛЬ Карина. Педагогіка партнерства: особливості співпраці адміністрації закладу освіти та батьків.....	144
6.ДЕМЕЩИК Олена, КОВАЛЬ Карина. Переваги використання LEGO-технологій в освітньому процесі.....	148
7.ДОРОШЕНКО Данііл. Розвиток логіко-математичних здібностей учнів старшої школи: нові підходи та методики.....	152
8.ДОРОШЕНКО Данііл. Розвиток математичної компетентності старшокласників через проблемне навчання в умовах зміненої реальності.....	156
9.ДЬОРІНА Ангеліна, РУДЧИК Ольга. Використання цифрових ресурсів для вивчення природних явищ.....	160
10. ЖИЖЕМА Анастасія, ЧЕМОНІНА Лада. Ігрові ситуації як засіб розвитку комунікативного інтелекту молодших школярів.....	165
11. ЗАХАРЧУК Аліна, РУДЧИК Ольга. Роль експериментів у формуванні наукового світогляду молодших школярів.....	168
12. ЗАХАРЧУК Марина, РУДЧИК Ольга. Інтеграція інтелект-карт у навчальний процес за програмою «Я досліджую світ».....	171
13. КАНДИБКА Анжеліка, НЕСТЕРЕНКО Марина. Інклюзія - не ілюзія: переваги та недоліки сучасної інклюзивної освіти.....	174
14. КАНДИБКА Анжеліка, ЧЕМОНІНА Лада. Роль цифрових технологій в організацій дистанційної форми навчання.....	177

15. **КОБЕЦЬ Аліна, ПОПОВА Ольга.** Активізація освітньої діяльності молодших школярів за допомогою мультимедійних технологій.....180
16. **КОЗЛОВА Катерина, ЧЕМОНИНА Лада.** Інклюзивна освіта як інструмент подолання соціальної ізоляції дітей з особливими потребами.....184
17. **КОВАЛЬ Карина.** Полікультурна толерантність: як навчити молодших школярів поваги до інших культур і традицій.....189
18. **КИРИЛЕНКО Олександра, ПЕТРИК Крістіна.** Вплив воєнного стану на якість освітнього процесу в початковій школі.....193
19. **КОРКОШКО Вадим, РУДЧИК Ольга.** Використання інтеративних дошок на уроках «Я досліджую світ».....199
20. **КРАСОВСЬКА Валентина, ФАТЬЯНОВА Тетяна.** Розвиток емоційного інтелекту дітей з особливими освітніми потребами на уроках у початковій школі.....203
21. **КУЗА Андріан, МУХІНА Тетяна.** Застосування військової тематики у процесі навчання математики здобувачів початкової освіти.....207
22. **КУЗА Андріан, ФАТЬЯНОВА Тетяна.** Переваги використання артпедагогічних технологій навчання на уроках іноземної мови в початковій школі.....211
23. **КУЛЬБАЧ Лариса, ПОПОВА Ольга.** Громадянські компетентності вчителя початкових класів у контексті реформування освіти.....215
24. **ЛЕСИК Анжеліка.** Сучасні інновації в забезпеченні безпеки освітнього простору: стан та ризики.....218
25. **ЛОПАН Сергій, КОВАЛЬ Карина.** Розвиток вольових зусиль у здобувачів початкової освіти в умовах НУШ.....223
26. **ЛУПИР Діана, ПЕТРИК Крістіна.** Інноваційне освітнє середовище: партнерство між учителями і здобувачами початкової освіти.....227
27. **МАКСЮТЕНКО Діана, ФАТЬЯНОВА Тетяна.** Особливості впровадження STEM-технологій в освітній процес Нової української школи.....232
28. **МАЛИШ Яна, КАЧЕРОВА Ольга.** Використання онлайн-дошки Міго в початковій школі.....237
29. **МАЛИШ Яна, ПЕТРИК Крістіна.** Концептуальні засади формування мовленнєвої компетентності здобувачів початкової освіти.....242

- 30. МАЛОФЕЄВА Ольга, МУХІНА Тетяна.** Ефективність застосування цифрових інтерактивних платформ для розвитку математичних уявлень у здобувачів початкової освіти.....249
- 31. МОСЮК Дарія, РУДЧИК Ольга.** Формування екологічної свідомості учнів через проєкт «Зелений клас».....254
- 32. ПАВЛЕНКО Олена, КАЧЕРОВА Ольга.** Психолого-педагогічні особливості методу проєктів у формуванні креативно-пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти.....257
- 33. ПЕТРИК Крістіна.** Формування педагогічного іміджу здобувачів вищої освіти у процесі професійної підготовки.....261
- 34. ПОЛІЩУК Катерина, МУХІНА Тетяна.** Стимулювання інтересу до вивчення математики в початковій школі за допомогою LEGO-конструктора.....266
- 35. ПОЛІЩУК Катерина, ЧЕМОНИНА Лада.** Емоційна підтримка та розвиток соціальних навичок у дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного класу.....272
- 36. ПУШКАР Надія.** Як зміна формату навчання сприяє розвитку самостійності, навичок самоконтролю і відповідальності у дітей молодшого шкільного віку.....278
- 37. РУБЦОВА Ангеліна, ЛЕСИК Анжеліка.** Використання дидактичних ігор на уроках математики в початковій школі.....283
- 38. САПРАНКОВА Катерина, ЛЕСИК Анжеліка.** Використання інтерактивних форм та методів навчання під час освітнього процесу в НУШ: виклики сучасності.....287
- 39. СКОРИХ Ксенія, РУДЧИК Ольга.** Дослідницькі завдання – рушійна сила навчання на уроках «Я досліджую світ».....293
- 40. СОКОЛЕНКО Анастасія, ЧЕМОНИНА Лада.** Формування в молодших школярів уявлення про словотвірну роль префікса і суфікса в умовах дистанційного навчання.....296
- 41. СТЕФАНИШИН Тетяна.** Розвиток особистості молодшого школяра в умовах зміненої реальності.....301
- 42. ТКАЧЕНКО Марина, ЧЕМОНИНА Лада.** Особливості застосування ігрових технологій навчання на уроках української мови в початковій школі.....305

43. ТКАЧУК Інна, ФАТЬЯНОВА Тетяна. Формування здоров'язберезувальної компетентності у здобувачів початкової освіти на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	307
44. ФАТЬЯНОВА Тетяна. Особливості організації проблемного навчання під час викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	312
45. ФЕДОРЧЕНКО Анастасія, МУХІНА Тетяна. Використання інтерактивних методів навчання для розвитку критичного мислення здобувачів початкової освіти.....	315
46. ЧЕРНЕЦОВА Валерія, ПАЛЬЧИКОВА Олександра. Культурна компетентність як складник мовної особистості здобувача ЗЗСО.....	320
47. ЧМЕЛЬОВА Наталія, МУХІНА Тетяна. Стимулювання творчої активності здобувачів початкової освіти на уроках математики.....	325
48. ШВЕД Ольга. Сутність поняття soft skills та їх значення в сучасній освіті.....	330
49. ШВИДКА Людмила, РУДЧИК Ольга. Формування психологічної стійкості у дітей в період війни: індивідуальний та національний вимір.....	336
50. ШИЛО Анжела. Формувальне оцінювання як інструмент впливу на розвиток демократичної школи під час війни.....	339
51. ЯРЕМА Олена. Інтеграція – рушій пізнавальної активності школярів.....	343

***Секція 5. ЖИТТЄВОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ
ОСВІТИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА***

1. АЛІЄВА Емілія, ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта. Особливості хорової спадщини Миколи Леонтовича та її роль у вихованні дітей.....	350
2. БАРБОЛІН Микола, БУЗОВА Олена. Сучасні аспекти розвитку акордеонного мистецтва.....	353
3. БУЗОВА Олена. Забезпечення педагогічних аспектів музичної підготовки майбутніх учителів.....	358
4. ГРИГОРОВИЧ Ольга, ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта. Застосування інтерактивних вправ на заняттях з мистецького циклу.....	364

5. ГРИЩЕНКО Любов, КАЧЕРОВА Ольга. Мистецькі заняття як засіб розвитку соціальної взаємодії дітей молодшого шкільного віку.....	366
6. ЗЕМЛЯКОВА Настасія, ПЕРЕТЯГА Людмила. Українські народні іграшки як засіб національно-патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку.....	371
7. ІСЛАНКІНА Євгенія, КАЧЕРОВА Ольга. Система впровадження інноваційних технологій як засобу мотивації здобувачів початкової освіти на уроках мистецької галузі.....	378
8. КОВАЛЕВСЬКА Світлана, ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта. Особливості застосування технологій проектного навчання в мистецькій освіті.....	383
9. КОСТЄВІЧ Сергій, ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта. Самоосвіта як безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення педагогів.....	389
10. МИХАЙЛИШИН Оксана, БУЗОВА Олена. Формування музичного слуху у дітей шкільного віку у закладах позашкільної освіти.....	392
11. НЕКІГА Лариса. Зарубіжна література як джерело натхнення для творчості учнівства.....	396
12. ОЧЕРЕТЕНКО Поліна, ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта. Особливості вокально-хорової роботи на уроках мистецтва в початковій школі.....	402
13. ОЧЕРЕТЕНКО Поліна, КАЧЕРОВА Ольга. Квест-технології як інтерактивні методи в навчанні сучасного мистецтва.....	405
14. ПАНЧЕНКО Дар'я, ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта. Використання сучасних технологій у викладанні музичного мистецтва.....	409
15. ПИВОВАРОВ Сергій, ГРИГОР'ЄВА Вікторія. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках мистецтва у ЗЗСО.....	412
16. ПРОЦЕНКО Дарина, БУЗОВА Олена. Загальний огляд музичних та нотних редакторів і сфери їх застосування в закладах освіти.....	417
17. СИДОРЧУК Антон, ГРИГОР'ЄВА Вікторія. Роль музичного дизайну ЗЗСО у формуванні позитивного емоційного клімату.....	422
18. ФІМУШКІН Владислав, КІТ Галина. Ціннісні орієнтири педагогічної освіти в Україні.....	427

- 19. ХОМИШАК Юлія, ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта.** До проблеми розвитку музичного контенту в соціальних мережах та публікація власної музичної творчості.....433
- 20. ШПИРКО Сніжана, МАЛІНКА Олена.** Формування граматичної компетентності старшокласників на заняттях англійської мови в умовах дистанційного навчання.....437

*імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. 2023. № 1 (355), лютий.
С. 88-95.*

КОВАЛЬ Карина,
асистентка кафедри педагогіки,
Бердянський державний
педагогічний університет

ПОЛІКУЛЬТУРНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ: ЯК НАВЧИТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПОВАГИ ДО ІНШИХ КУЛЬТУР І ТРАДИЦІЙ

У сучасному світі, який характеризується динамічним розвитком комунікацій та глобалізаційною модернізацією усіх сфер життєдіяльності людини, особлива увага приділяється формуванню поваги до культурного різноманіття. Толерантність до інших народів, традицій та звичаїв стає необхідною навичкою для гармонійного розвитку у полікультурному суспільстві. Важливість навчання толерантності саме в молодшому шкільному віці пояснюється тим, що саме в цей період діти засвоюють основні соціальні моделі поведінки та формують ціннісні орієнтири, визначають специфіку особистісної взаємодії з іншими. Формування толерантного ставлення до різних культур і традицій дозволяє створити основу для виховання соціально відповідальної та емпатійної особистості.

Формування толерантності у молодших школярів досліджується сучасними науковцями доволі багатогранно, охоплюючи усі сфери їх життєдіяльності. Окреслена проблема стала об'єктом дослідження таких вчених: І. Батарейна, Н. Бессараб, Т. Білик, Л. Канішевська, Т. Коваль, А. Лесик, Н. Олійник, О. Попова та ін.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати способи формування

толерантного ставлення молодших школярів до представників інших культур і традицій.

Культурна толерантність є основою для формування у молодших школярів розуміння того, що всі люди, незалежно від свого походження, національності, релігії чи традицій, заслуговують на повагу. Таким чином вчитель розвиває вміння у здобувачів освіти уникати стереотипів та упереджень, розширює їх сприйняття, що дозволяє бачити в людях не тільки національні чи культурні відмінності, а насамперед особистісні якості.

У молодших школярів, які виховуються в толерантному середовищі, розвивається здатність до взаємоповаги та відкритість до представників іншої культури. Вони починають дивитися на світ крізь призму різноманіття і багатогранності людського досвіду, розуміючи, що між ними та представниками інших культур можуть існувати спільні цінності та прагнення. Це розвиває їхню здатність інтегруватися в нові соціальні інститути, адаптуватися до різних середовищ і будувати гармонійні стосунки з іншими людьми.

До того ж пізнаючи різноманіття світових традицій, молодші школярі вчаться помічати унікальні риси своєї культурної спадщини, краще розуміти власні традиції, історію та цінності.

Найбільш ефективним способом познайомити здобувачів освіти з іншими культурами є використання в освітньому процесі літератури, музики, мистецтва та кіно. Книги, що описують життя представників інших народів, допомагають учням краще зрозуміти, що всі люди мають спільні цінності – любов до родини, взаємоповага, толерантність, дбайливе ставлення до природи тощо. Крім того, через музичні твори, народні казки, мультфільми молодші школярі можуть ознайомитися з традиціями різних країн.

Рольові ігри та тематичні дні, присвячені різним народам, є дуже ефективними для формування поваги до культурного різноманіття. Наприклад, ознайомлення молодших школярів з культурною спадщиною Японії дає можливість дітям дізнатися про національні костюми, традиції, їжу та свята. Такі ігри не тільки розвивають толерантність, але й створюють у здобувачів освіти позитивний емоційний досвід.

Не менш важливим способом формування поваги до представників інших культур є проведення екскурсій, відвідування виставок та культурних центрів, які знайомлять дітей зі звичаями та традиціями різних народів. Це можуть бути тематичні заходи, що присвячені традиціям інших країн, які дозволяють учням на практиці побачити, як організовуються традиційні свята та обряди.

Отже, розвиток полікультурної толерантності, як особистісної якості молодших школярів, є пріоритетним завданням сучасної освіти. Виховання в системі полікультурного різноманіття має починатися ще з дитинства, адже надалі це створить можливості для гармонійного життя в сучасному світі, де існує величезна кількість націй, традицій та світоглядів. Серед найпопулярніших способів виховання толерантності у молодших школярів є використання в освітньому процесі різноманітної літератури, музики, мистецтва та кіно інших народів, організація рольових ігор, тематичних днів, позаурочної діяльності (екскурсії, виставки тощо). Дотримуючись толерантності в процесі взаємодії з іншими людьми, ми на своєму прикладі мотивуємо учнів поважати різноманіття культур та усвідомлювати значення культурної спадщини кожного народу.

Список використаних джерел

1. Батарейна І. О. Педагогічні умови виховання толерантності у

дітей шкільного віку під час воєнного стану в Україні. *Науковий журнал Хотинської національної академії. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* № 1 (10). 2024. С. 7–14.

2. Бессараб Н. А. Виховання міжкультурної толерантності молодших школярів у навчально-виховному процесі початкової школи : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 – теорія і методика виховання / Інститут проблем виховання НАПН України. Київ, 2021. 22 с.

3. Канішевська Л. В. До питання підготовки майбутніх учителів початкових класів до виховання толерантності у молодших школярів. *Diversity and Inclusion in Scientific Area : Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference (January 26-28, 2023). Warsaw, Poland.* № 140. 2023. С. 227–229.

4. Канішевська Л., Лесик А. Підготовка учителів початкових класів до виховання гуманності у молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук.* Вип. 68. Т. 1. 2023. С. 267–272.

5. Олійник Н. А., Білик Т. С., Басюк А. М. Формування толерантності у молодших школярів. *Перспективи та інновації науки.* 2022. № 6 (11). С. 299–308.

6. Олійник Н. А., Коваль Т. В., Басюк А. М. Досвід європейських країн у вихованні толерантності молодших школярів. *Перспективи та інновації науки.* № 9 (27). 2023. С. 326–336.

7. Попова О., Лесик А. Виховний потенціал уроків читання для формування толерантності молодших школярів. *Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки.* Бердянськ : БДПУ, 2021. Вип. 2. С. 89–96.